

“Kabbala is de wetenschap van God”

RABBIJN JUDA GROENTEMAN OVER DE WARE LEER VAN DE KABBALA

Beroemdheden als Madonna en Demi Moore flirten ermee, en therapeuten en newagegoeroes leggen het in hun etalage naast sjamanisme, tantraseks en boeddhistische surrogaten. Maar in hoeverre heeft wat zij - letterlijk - verkopen ook écht iets te maken met de joodse kabbalatraditie? RabbiJn Juda Groenteman, docent aan het Multimedia Instituut voor Joodse Studies Beth HaMidrash in Jeruzalem en kabbalaspecialist, laat er in een exclusief gesprek met **FELIZ** geen twijfel over bestaan: “De hype rond kabbala gaat helemaal voorbij aan de essentie: de vervolmaking van de schepping en het dicht bij God komen.”

De traditie van de kabbala gaat terug tot de tijd van Mozes. Toen Mozes zijn volk uit Egypte voerde, dicteerde God hem op de berg Sinaï de Thora, een Hebreeuws woord dat ‘instructie’ betekent en dat staat voor de eerste vijf boeken van de Tenach, de Hebreeuwse bijbel. Daardoor vormt de Thora de hoeksteen van het joods geloof. Maar het gaat om meer dan dat. Volgens de kabbalaleer draagt de Thora, die eerst mondeling en later ook schriftelijk van de ene generatie op de andere werd overgeleverd, meer in zich dan een bundeling leefregels. Wat het boek vooral bevat, aldus de mystieke leer, is de sleutel tot het goddelijke, de formule die het grondplan van de schepping in kaart brengt en waarmee je de absolute samenhang der dingen kunt doorgronden. Zo’n inzicht brengt de mens dicht bij zijn Schepper en doet hem beseffen hoe elk van zijn daden en gedachten een invloed heeft op de schepping. Op

die manier kun je niet enkel de zin van het leven, maar ook zijn rol daarin begrijpen, de opdracht die hij in dit leven heeft te vervullen.

Merkwaardig aan kabbala is vooral dat het, in tegenstelling tot oosterse mystieke tradities die streven naar het leegmaken van de geest, pure kennis en het vullen van de geest beoogt. Dat maakt kabbala moeilijk te labelen. Het is méér dan een tak van het joods geloof, het overstijgt het religieuze en profileert zich zelfs als een soort - spirituele - wetenschap.

Was kabbala aanvankelijk een occulte leer die slechts werd doorgegeven en onderricht aan een select gezelschap, gaandeweg verspreidde hij zich over de hele wereld. Dat is inherent aan kabbala: het Joodse volk kreeg van God immers de opdracht om de boodschap over de hele mensheid te verspreiden. Tot het begin van de Verlichting werd over kabbala zelfs door ingewijden

in geheime esoterische genootschappen slechts fluisterend gesproken. Kabbalisten beschikken over vreemde krachten, werd gezegd. Er deden over hen merkwaardige verhalen de ronde, waaronder de legende van de golem. Er zouden drie categorieën zijn van kabbala - de theoretische, de meditatieve en de praktische, zeg maar magische kabbala - en vooral die laatste zou mensen in staat stellen in de toekomst te kijken, de realiteit te manipuleren, in de tijd te reizen, en zelfs om de aloude alchemistische droom van de steen der wijzen te realiseren.

Dat die spreekwoordelijke steen der wijzen geen goud oplevert, maar de ziel dichtert bij het goddelijke brengt, is iets waar ook nu nog al te veel mensen aan voorbijgaan, al zijn er ondertussen kabbala-experts die ook aan leken en niet-joden de basis van de leer willen uiteenzetten, zodat al die misverstanden uit de weg worden geruimd. En vooral zodat niet iedereen in de boemende spirituele business zich te pas en te onpas kan beroepen op de kabbalatraditie. Dat verduidelijken is ook het opzet van rabbijn Juda Groenteman, een vooraanstaand kabbala-expert die ons in Jeruzalem te woord staat en uitlegt wat kabbala is. En vooral niet is.

“De kabbala is vooral geen methode om van vandaag op morgen rijk of machtig te worden, geen vrijblijvende therapie om de kansen in het leven te keren”, zegt rabbijn Groenteman. “Het is een levenslange stu-

die met één ultiem doel: het doorgronden van de samenhang der dingen en de vervolmaking van de schepping, om daardoor de mensheid dichtert bij het goddelijke te brengen.”

Wat betekent ‘kabbala’ eigenlijk?

Het woord betekent letterlijk ‘overbrengen’ of ‘overgeven’. Het is het doorgeven van een traditie die stamt uit de Thora, waarvan een geschreven en mondelinge overlevering bestaat, twee versies die niet los van elkaar kunnen bestaan, niet afzonderlijk functioneren en ook niet apart kunnen worden geïnterpreteerd. Bijgevolg heeft ook de kabbala, als ziel van de Thora, zowel een geschreven als mondelinge traditie. Kabbala is de leer van de essentie van de Thora. Achter de concrete verhalen en wetten in de Thora zoekt het naar informatie over hoe de schepping in elkaar zit en hoe God en de mens zich tot elkaar verhouden. Wat dat betreft is de Thora net een ui en kun je via de kabbalaleer betekenislaag na betekenislaag blootleggen en steeds dichtert bij God komen. Kabbala is dus geen filosofie maar een drager van informatie, en daardoor ook een wetenschap: de wetenschap van God. Door de diepe kennis van de ware realiteit en het begrip van het goddelijke, is de kabbala van universele betekenis voor de hele mensheid. Dat is van groot belang in deze tijd, waarin zovelen op zoek zijn naar spirituele waarden en een context waarin ze hun leven zin kunnen geven. Daarom ergert het mij dat

velen verkeerd worden geïnformeerd over de kabbala. Precies de diepe kennis van het goddelijke dat de kabbala biedt, maakt de leer zo kwetsbaar wat uitleg en interpretatie betreft: het moet meer dan enkel intellectueel worden begrepen en de elementen waaruit de kabbala bestaat, kunnen niet zomaar worden opgesplitst. Dat is juist een essentieel element: dat de kabbala één is. Daar een element uit isoleren en eventueel ook nog eens vermengen met elementen uit andere spirituele tradities, slaat nergens op. Maakt het waardeloos. Het is trouwens essentieel dat men mensen niet confronteert met informatie of een bewustwording die ze nog niet aankunnen. Voor psychisch onstabiele mensen is dat zelfs helemaal te ontraden. Bepaalde informatie uit de kabbala zet ons wereldbeeld, onze visie op wat

wij de realiteit noemen, behoorlijk op haar kop. Niet iedereen kan dat zonder grondige voorbereiding psychisch aan. In die zin kan verkeerd geïnstrueerde kabbala gevaarlijk zijn. De kennis van kabbala heeft immers ook te maken met jezelf, met je ziel, met jouw denken als mens.

In welke zin?

De kabbala gaat ervan uit dat de realiteit zoals wij die zintuiglijk waarnemen, niet de ware en volledige realiteit is. Daarvoor zijn onze zintuigen te beperkt. Wij zijn gebonden aan de fysieke wereld en haar natuurwetten, maar er bestaan ook spirituele werelden en andere universums, niet naast ons maar in onze realiteit. Daar gelden andere wetten en krachten. Daar een diep inzicht in en contact mee krijgen, zou voor veel mensen psychisch te belastend

en verwarrend zijn. De kabbala, de kennis van hoe de schepping in elkaar zit, bestaat vanaf het begin der tijden en werd via de Thora aan Mozes geopenbaard en geïnstitutionaliseerd om vervolgens via Abraham, Isaac en Jacob te worden doorgegeven aan zorgvuldig uitgekozen individuen voor wie deze esoterische kennis geen gevaar vormde. Die dat juist konden kaderen en interpreteren. De studie en kennis van de kabbala is immers van grote invloed op iemands dagelijks leven. Het veronderstelt strikte gedrags- en leefregels en de juiste mentale en spirituele ingesteldheid. Vandaar dat de kabbala oorspronkelijk enkel kon worden onderwezen aan getrouwde mannen ouder dan 40 jaar die de Thora goed kenden.

Naar mijn aanvoelen is de kabbala een

dynamisch gegeven, een ‘spirituele wetenschap’ die nog voortdurend in evolutie is. Vooral de jongste twee eeuwen is daarover steeds meer bekendgemaakt. Waarom?

Omdat het onze opdracht is de essentie van de kabbala naar de hele mensheid uit te dragen. Dat kan echter niet van vandaag op morgen. Het is een proces dat parallel loopt aan de evolutie van de mensheid. Dat het schadelijk kan zijn bepaalde kennis te vroeg te openbaren, bewijzen de valse profeten die in naam van de kabbala dubieuze praktijken bedrijven, waaronder dat hele voorspellingsgedoe. Elke kabbalageneratie heeft bijgedragen tot zowel de verdieping van kabbala als de verspreiding ervan. Daarom vind ik het essentieel dat in deze tijd waarin velen op zoek zijn naar ware spiritualiteit, klare wijn wordt geschon-

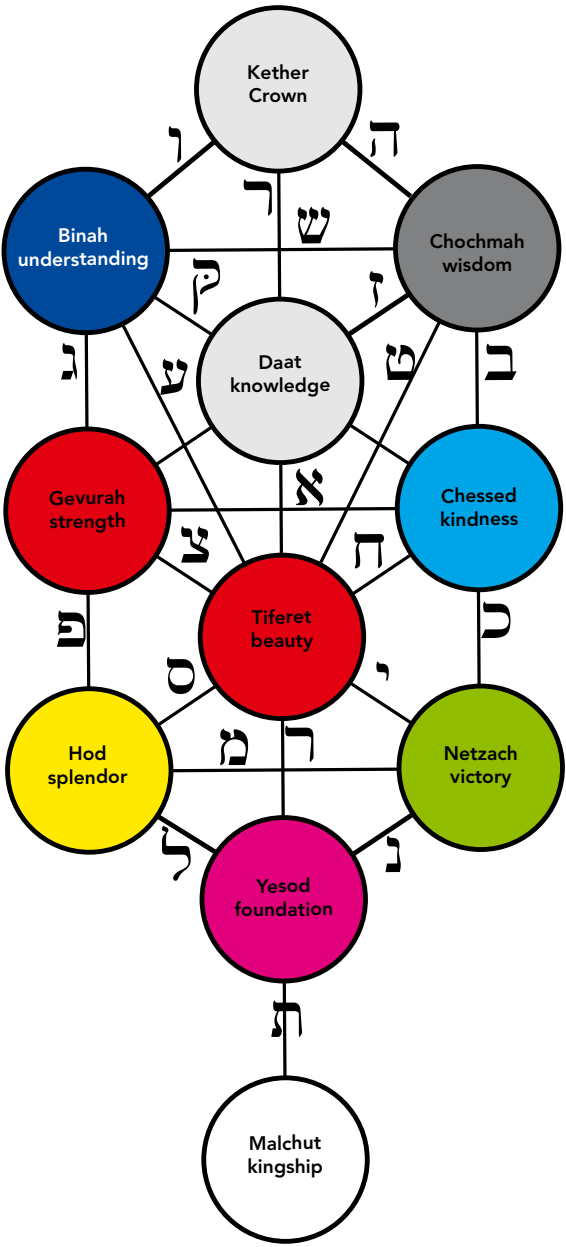
“In deze tijd waarin velen op zoek zijn naar ware spiritualiteit, moet er klare wijn wordt geschonken”

KABBALAMEDITATIE

Een belangrijk onderdeel van de studie van kabbala is meditatie. Daarvoor worden verschillende technieken gebruikt die een begeleide instructie noodzakelijk maken, maar de spirituele kern van veel van die meditaties is het op zich laten inwerken van de symboliek van woorden, letters en cijfers. Een goed voorbeeld is het Hebreeuwse woord voor ‘hemel’: ‘shamajing’. Dat woord bestaat in feite uit twee woorden: ‘sha’ en ‘majing’. Vertaald is dat ‘vuur’ en ‘water’. Symbolisch staat dit voor de gedachte aan een hemel waar vuur en water geen contradictie meer zijn, zelfs versmelten. Via kabbalameditatie op die gedachte probeert men die tegenstelling van water en vuur ook spiritueel te overstijgen.

Een goede oefening is dus het mediteren op het woord ‘shamajing’ en de symboliek die daarin verborgen zit. Ontleed het woord, neem elk van de letters in de geest op, voel er zowel het reinigende van het vuur als van het water in, zowel de transformatie van verbranding als verdamping, zowel vurige kracht als tijdloos verder stromen. Het is een meditatie die heel ver kan leiden. Noteer je bevindingen en werk dit in opeenvolgende meditaties uit. Benieuwd waar je uitkomt, want zoals zovele symbolen en meervoudige betekenissen van het Hebreeuws staat ook dit voor een oersymboliek die je naar enorme spirituele diepten kan leiden. Hetzelfde geldt voor tal van andere zinnen, woorden en cijfers.

Vragen voor wat extra uitleg bij de sephirot: Welke kleuren gebruiken we juist? Zijn alle hebreeuwse letters wel juist? Wat is precies de schrijfwijze en de nederlandse vertaling van de tien sephirot?

ken. De ziel heeft een enorme behoefte aan goede, zuivere spiritualiteit, zoals het lichaam nood heeft aan goed en zuiver voedsel. De kabbala biedt die zuivere spiritualiteit. Beleef het dus zoals het hoort en niet in versneden of zelfs verkrachte vorm. Er bestaat niet zoiets als een light-versie van de kabbala.

Het joodse geloof is net als het christelijke geloof en in tegenstelling tot oosterse spirituele stromingen dualistisch: het ziet de mens versus de Schepper. Of God. De kabbala geeft mij nochtans de indruk non-dualistisch te zijn: alles is één, de mens is een aspect van God. Of zie ik dat verkeerd?

Niet echt. De schepping komt voort uit het goddelijke. Wij zeggen: God had het verlangen, de wil tot scheppen en daardoor was de schepping er. Om die schepping mogelijk te maken, moest er logischerwijs een scheiding komen tussen dat schepende goddelijke en de schepping zelf. Dat noemen wij differentiatie: om ons te laten bestaan, moest het goddelijke zich terugtrekken. Immers, anders zou er geen sprake zijn van een ‘ik’. Wij zijn dus een aspect van het goddelijke maar evengoed dualistisch in de zin van goed en kwaad, van duisternis en licht, dualistisch in de zin dat we onafhankelijk bestaan van de Schepper en daardoor een vrije keuze hebben gekregen. We kunnen kiezen en beslissingen nemen. Daardoor zijn we ook verantwoordelijk voor wat we doen, wat we zijn. Tegelijk betekent het feit dat wij er zijn, dat God er ook is. Die ogenschijnlijke contradictie van deelachtig zijn aan het goddelijke en tegelijk onafhankelijk en dus verantwoordelijk zijn, is een belangrijk principe binnen de kabbala. Het tekent de opdracht van de ziel in dit universum: de taak de schepping te vervolmaken. Dat maakt ons tot partners van God. Van de Schepper.

In de kabbalavisie dalen zielen in het lichaam neer en stijgen ze ook weer op naar spirituele dimensies. Is dat niet hetzelfde als de reïncarnatie- en karmagedachte?

Het is waar dat de ziel reist tussen verschillende werelden, in het lichamelijke neerdaalt en na de dood weer opstijgt. Het klopt evenzeer dat een ziel die zijn opdracht niet heeft vervuld, kan worden teruggestuurd. Soms wordt een ziel ook teruggestuurd in functie van de groei van

(een) andere ziel(en). Maar in tegenstelling tot de leer van de oosterse reïncarnatie is dit geen vaste regel. Ook de vergelijking met de karmagedachte waarin boete wordt gedaan voor vorige levens gaat niet op. Een ziel komt volgens de kabbala in de materiele wereld om een opdracht uit te voeren. Wordt die niet uitgevoerd, dan kan de ziel worden teruggestuurd. Maar dat is geen orde, geen boetedoening, geen vaste regel. Vandaar die subtiele interpretatie van het dualisme: we zijn zielen geschapen door God, aspecten van God, maar we zijn niet God. Vandaar evenwel een diep verlangen om dichterbij God te komen. De kabbala streeft in tegenstelling tot bijvoorbeeld zenboeddhisme geen persoonlijke verlichting na, maar die van de hele schepping. Dat maakt de kabbala universeel en voor iedereen: kabbala is de kennis waarmee je het bewustzijn van je ziel kan doen ontwaken, waarmee men die ontwaakte ziel door verschillende niveaus kan doen evolueren om steeds dichterbij God te komen. Eén van de sleutels daartoe is inzicht in de tijdsdimensie: elke fractie van een seconde is er een nieuwe schepping en dat betekent evenveel kansen tot het vervolmaken van die schepping.

Met andere woorden: tot het dichterbij komen bij God.

Juist. Het activeren van dit bewustzijn en de kennis daaromtrent draagt bij tot de groei van de ziel en dat heeft een direct effect op deze wereld, draagt bij tot de vervolmaking van de schepping. De ziel bestaat uit een goddelijk en een dierlijk aspect. Het goddelijke omvat dat wat werd geschapen naar het evenbeeld van de Schepper, het dierlijke is de materiële energie die bijzonder krachtig is en moet worden omgezet in het goede. Leert men via de ontplooiing, de bloei van het goddelijke aspect, niet het dierlijke aspect te beheersen, dan krijgt het de vrije loop. Dat escaleert in inhoudloze seks, geweld en andere negatieve zaken. Dat zien we in deze wereld die blind zoekende is naar pure spiritualiteit steeds meer gebeuren. De kabbala laat ons toe deze twee aspecten van de ziel in evenwicht te brengen. Dat is nodig om de ziel via de vijf zielsniveaus van ontwikkeling of bewustzijn te laten evolueren. De kabbala is daarbij de handleiding en leert ons hoe we daarin spiritueel kunnen groeien via tien sefirot of goddelijke energiekanalen.

Die tien sefirot worden weergegeven in de symbolische levensboom van de kabbala.

Hoe weet ik op welk zielsniveau ik mij bevind?

Dat leert je uit de ervaring van je ziel, uit de veranderingen die het zielsbewustzijn in je leven teweegbrengt, uit wat je gaandeweg in je leven minder en meer belangrijk gaat vinden. Door verdieping in de goddelijke kennis en studie die de kabbala is, evolueert men, leert men steeds meer zichzelf weg te cijferen, niet enkel voor zichzelf, ook voor anderen. Het is een proces dat de ziel vormt en de specifiek menselijke zielsvermogens optimaliseert die ons onderscheiden van de dieren, die ons doen uitstijgen boven het instinct. Dat maakt elk mens ook uniek. In het visioen van de profeet Ezechiël wordt die evolutie en daarmee de schepping voorgesteld als een voertuig: de glorie van God als de vervolmaking van Zijn schepping.

Wat vindt u van het feit dat men de kabbala magische krachten toeschrijft?

Ik hou niet van het woord ‘magisch’ of

‘magie’. Dat zijn termen die worden gebruikt door mensen die zich niet bewust zijn van het werkelijke wezen van de schepping. Wat zij vanuit pure onwetendheid niet begrijpen, noemen ze dan maar ‘magie’. Als iemand in de tijd van Abraham een lamp had doen branden, had men dat ook magisch genoemd. Tovenarij, zelfs. Men kende immers geen elektriciteit. Maar betekent dit dat er in Abrahams tijd geen elektriciteit bestond? Natuurlijk niet. Wie door studie van de kabbala de blauwdruk van de schepping doorgrondt, weet dat magie niet bestaat, maar dat het gaat om natuurlijke wetten en krachten eigen aan de schepping en haar structuur. Wie zich bewust wordt van de grotere realiteit dan enkel onze zintuiglijke realiteit, kan daar mee leren werken. Medicijnmannen hebben daar iets van begrepen. En sjamanen. Maar over die praktische kabbala wil ik niet uitweiden, laat het volstaan te weten dat slechts enkele kabbalisten voldoende inzicht en kennis hebben om van die nog grotendeels onbekende krachten en wet-

Kun je eigenlijk wel de kabbala bestuderen als je geen Hebreeuws kent, laat staan oud-Hebreeuws?

Moeilijk, maar het kan. De absolute voorwaarde is het vinden van een goede leraar. Zelfs vrome joden staan zonder goede kabbalaleraar nergens. En met leraren die zich publicitair profileren als de grote onderrichters en vernieuwers van kabbala moet men oppassen.

Hebt u het dan over bijvoorbeeld Philip Berg, de kabbalagoeroe van beroemd Hollywood? Waarom is zijn Kabbalah Centre zo omstreden en zijn zowat alle kabbalisten boos op hem?

Omdat hij een van die leraren is die is afgeweken van de puur spirituele leer van de kabbala en de verworven kennis aanwenden voor zaken die bijkomstig zijn. Berg is een briljant figuur, zoveel is zeker, maar het eigenbelang heeft het bij hem gehaald: aanzien, geld en invloed is wat hem drijft. Dat staat diametraal tegenover de ware kabbala, die in dienst van de hele schepping, de hele mensheid staat. Wie de kabbala bestudeert, doet dat niet enkel voor zichzelf, maar voor alle mensen, voor de hele schepping. In principe kun je ervan uitgaan dat leraren die handelen vanuit commerciële drijfveren niet staan voor de ware kabbala. Elk jaar reserveer ik een aantal maanden om de wereld rond te reizen en de mensen dat via een basiscursus over de ware kabbala duidelijk te maken.

U drukt erop dat wie deze cursus volgt, dat moet doen vanuit een pure motivatie. Wat bedoelt u daar precies mee?

Dat je het verlangen en de ambitie moet hebben om te willen weten. Dat je de drang moet voelen naar kennis van het goddelijke. Let wel, ik stel geen intellectuele eisen. Kabbala is ook niet verbonden aan louter intellectuele niveaus, wel aan het gevoelsleven en het oprechte verlangen kennis te verwerven over het goddelijke. Wie wil leren de natuur te manipuleren, wie er machtiger of rijker door wil worden, komt van een kale reis thuis. Het gaat om de eigen ontwikkeling en daardoor de vervolmaking van de schepping. Dat kan ook voor niet-joden, want de opeenvolgende generaties kabbalisten hebben dit door hun inzichten en verwoordingen inhoudelijk een stuk toegankelijker gemaakt. De jongste generatie kabbalisten streeft trouwens bewust naar het breder doorgeven van de

“De ware kabbala streeft naar de verheffing van de persoonlijkheid”

traditie, wat uiteindelijk de opdracht is van het joodse volk, een opdracht die ons niet beter of slechter maakt dan welk volk ook, en zelfs weinig benijdenswaardig is: dat heeft de geschiedenis van het jodendom keer op keer bewezen. Let wel, wij dragen deze kennis uit, maar het jodendom is vrij van missionering. Wat wij uitdragen, is een ervaring: die van de samenhang tussen schepping, mensheid en het goddelijke. Men moet de joodse religie niet aanhangen om dat bewustzijn te genereren.

Het lijden is inherent aan dit ondermaanse. Waar plaatst men dit binnen de kabbalatraditie?

Binnen pakweg het christendom krijgt lijden een betekenis, een functie. Dat is binnen het jodendom niet het geval. In onze traditie wordt het beschouwd als iets verschrikkelijk en moet men er alles aan doen om het te voorkomen, zowel voor zichzelf als voor de medemens. Zelfs tegen armoede bestaat een verbodsregel. In veel andere spirituele tradities wordt alles in het licht geplaatst van het functioneren van de ziel na de dood, in de spirituele wereld. In het jodendom en de kabbala gaat het juist om het functioneren en verheffen van de ziel in deze materiële wereld waarin wij leven, ook al vanuit het besef dat al wat hier gebeurt, gevolgen heeft in de spirituele werelden.

Spelen binnen de kabbala ook bidden en meditatie een rol?

Meditatie is heel belangrijk, maar dan als pure techniek om tot diepe concentratie te komen en het leren gebruiken van energiekanalen en -vormen. Daarvoor bestaan specifieke technieken en een onderdeel daarvan vormen de structuur en de klank van bepaalde woorden en letters. De medi-

tatie is geen doel op zich, maar een puur functionele techniek. Dat in tegenstelling tot de transcendente meditatie van oosterse tradities die enkel persoonlijke verlichting nastreeft. De kabbalistische meditatie leidt tot kennis die de hele schepping ten goede moet komen.

Steeds meer mensen voelen de nood aan spiritualiteit. Het aanbod op de spirituele ‘markt’ is zo groot, dat men door de bomen het bos niet meer ziet. Gaat het dan nog wel de goede kant op?

Ik heb er vertrouwen in dat wie zuivere spiritualiteit zoekt, aanvoelt wat deugt en niet. De ‘commerciële’ kabbala en de talloze mengvormen en afgeleiden deugen alleszins niet: zij zijn misleidend en manipulatief, hebben enkel het smoren en de verkrachting, de onderdrukking van de persoonlijkheid, van de ziel tot gevolg. Het maakt de ziel tot knecht van puur materiële verzuchtingen, van het dierlijke instinct. Het gaat voorbij aan het goddelijke aspect van de ziel. De ware kabbala streeft net naar het tegenovergestelde: naar de verheerlijking en de verheffing van de persoonlijkheid van de ziel om dicht bij de Schepper, bij God te komen.

Hoe dicht men ook bij God komt, ermee versmelten is nog iets anders. Is de kabbala daardoor niet per definitie een nooit eindigende studie?

In die zin is het inderdaad een levensomvattende onderneming en niet iets wat je vrijblijvend kunt doen. De oprechte intentie telt, de ware verzuchting naar het naderen van de Schepper, op eigen initiatief en eigen verantwoordelijkheid. Die pure kabbala is daardoor een universeel gegeven dat door iedereen kan worden beleefd. Vandaar mijn basiscursussen: het bieden

van een inzicht dat iedereen de kans geeft zijn zielspersoonlijkheid te ontwikkelen en daardoor dicht bij God te komen. Kan ik mensen dat doen inzien, dan is mijn opdracht geslaagd.

Dominique Trachet

KABBALACURSUS

Wie meer wil leren over de kabbala, kan zich inschrijven voor de basiscursussen die rabbijn Juda Groenteman in het najaar in Nederland en België zal verzorgen. Daarbij wordt je geïntroduceerd in de mystiek, de kosmogonie en de kosmologie, de vijf lagen van de realiteit, de sefirot en de structuur van de realiteit, de structuur en de niveaus van de ziel, de vermogens van de ziel en de wereld van formatie.

Rabbijn Juda Groenteman verwacht niet zozeer een grootse intellectuele inspanning van de deelnemers dan wel een goede ingesteldheid, dat wil zeggen de intentie te willen leren en een emotionele, zeg maar spirituele investering.

kabbalavanmondtootoor.nl/
kabbala@live.nl